Välkommen till Nordiska rådet

– arbete och arbetsformer

Nordiska rådet

Välkommen till Nordiska rådet – arbete och arbetsformer

ANP 2017:713

ISBN 978-92-893-4871-3 (PRINT)

ISBN 978-92-893-4872-0 (PDF)

ISBN 978-92-893-4940-6 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2017-713>

© Nordiska rådet 2017

Layout: Louise M. Jeppesen

Tryck: Rosendahls

Printed in Denmark

5041 0457
Ecolabelled Printed Matter

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland. *Det nordiska samarbetet* är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa. *Det nordiska samarbetet* ska stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska rådet

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn K

www.norden.org

Ladda ner nordiska publikationer: **www.norden.org/nordpub**

Välkommen till Nordiska rådet

– arbete och arbetsformer

Nordiska rådet

Innehåll

Välkommen till Nordiska rådet	7
Om Nordiska rådet	9
Nordisk nytta	11
Nordiska rådets priser	12
Svanenmärket	13
Organisation och struktur	14
Plenarförsamling/session	15
President och vicepresident	16
Presidiet	17
Utskott	17
Internationellt samarbete	20
Rådssekretariatet	23
Delegationer	23
Partigrupper	24
Sekretariatskollegiet	25

Årets gång och arbetsformer	27
Budgetprocess: Nordiska ministerrådet	29
Presidentskapsprogram	30
Budget och ekonomi	31
Delegationernas budgetar	31
Partistöd	31
 Ärenden och behandling av ärenden	 32
Medlems-/utskottsförslag (A-ärenden)	33
Ministerrådsförslag (B-ärenden)	34
Berättelser (C-ärenden)	35
Meddelanden (D-ärenden)	35
Frågor (E-ärenden)	37
Politisk dialog	37
Beslut	38
 Nordiska ministerrådet	 41
Ministerrådets sekretariat	42
 Nordiska rådets delegationssekretariat	 45

FOTO: NORDEN.ORG, MAGNUS FRÖDERBERG

Fler upplysningar om det nordiska samarbetet i allmänhet och utförlig information om Nordiska rådet finns på webbplatsen www.norden.org.

Välkommen till Nordiska rådet

Den här broschyren ger en kort introduktion till och presentation av arbetet i Nordiska rådet. Texterna till de enskilda avsnitten är medvetet mycket kortfattade och innehåller endast de mest nödvändiga upplysningarna. För ytterligare information hänvisar vi till webbplatsen www.norden.org där man kan inhämta information om det nordiska samarbetet i allmänhet och utförlig information om Nordiska rådet samt prenumerera på olika nordiska nyheter.

FOTO: NORDEN.ORG, MAGNUS FRÖDERBERG

Arbetet i Nordiska rådet regleras av Helsingfors-avtalet från 1962. Foto från det finska parlamentet vid Nordiska rådets session i Helsingfors.

Om Nordiska rådet

Nordiska rådet grundades år 1952 som ett samarbetsorgan mellan parlamenten och regeringarna, då man efter andra världskriget ansåg att det fanns ett behov av ett närmare samarbete i Norden. De 87 medlemmarna från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland väljs av parlamenten efter att ha utnämnts av partierna. Det sker alltså inga direkta val till Nordiska rådet. Sametingen i Finland, Norge och Sverige samt Ungdomens Nordiska råd har observatörsstatus i Nordiska rådet.

Nordiska rådet ska tillsammans med Nordiska ministerrådet arbeta för gemensamma nordiska lösningar som har en tydlig positiv effekt samt nordisk nytta (se nedan) för medborgarna i de enskilda nordiska länderna. Det gör Nordiska rådet först och främst genom att komma med förslag samt genom att påverka och ge råd till de nordiska regeringarna i form av utlåtanden och frågor. De viktigaste verktygen som medlemmarna har är förslag och frågor som kan ställas antingen till Nordiska ministerrådet eller till en eller flera av de nordiska ländernas regeringar.

Nordiska rådet har ett nära samarbete med en rad internationella, regionala och nationella parlamentariska organisationer både i och utanför Norden.

Arbetet i Nordiska rådet regleras av Helsingforsavtalet från 1962 och Nordiska rådets arbetsordning.

Miljö, klimat, energi, forskning, utbildning och innovation, ett öppet Norden och en ökad profilering är viktiga ingredienser i det nordiska samarbetet. Foto från Sveriges riksdag.

Nordisk nytta

Principen om nordisk nytta är central för det nordiska samarbetet. Utgångspunkten för principen är

- att påtagliga positiva effekter uppnås genom gemensamma nordiska lösningar jämfört med om samma verksamhet utförs i nationell regi
- att manifesteras och utveckla nordisk samhörighet
- att öka nordisk kompetens och konkurrenskraft
- att stärka det nordiska inflytandet internationellt.

Utgångspunkten för det nordiska samarbetet är att fokusera på områden där en gemensam nordisk insats skapar ett mervärde för de enskilda nordiska länderna och deras invånare. Resultaten av samarbetet syns – och ska kunna synas – i invånarnas och verksamheternas vardag. Samarbetet har bland annat resulterat i en gemensam nordisk arbetsmarknad, en passunion och en rad gemensamma sociala bestämmelser. Dessutom har invånarna i de nordiska länderna länge kunnat bosätta sig, studera och forska överallt i Norden på samma villkor som ländernas egna medborgare.

Miljö, klimat, energi, forskning, utbildning och innovation, ett öppet Norden och en ökad profilering är viktiga ingredienser i det nordiska samarbetet i syfte att upprätthålla Nordens ledande ställning i en globaliserad värld.

Nordiska rådets priser

Nordiska rådet delar varje år ut fem priser vid den årliga prisutdelningen: litteraturpriset, musikpriset, filmpriset, barn- och ungdomslitteraturpriset och miljöpriset.

Syftet med Nordiska rådets priser är att – över gränserna i Norden – öka intresset för de nordiska ländernas litteratur, språk, musik och film. Miljöpriset tilldelas en nordisk organisation, näringsverksamhet eller person som på ett föredömligt sätt har lyckats integrera respekten för natur och miljö i sin verksamhet eller i sitt arbete, eller som på annat sätt har gjort en extraordinär insats för natur och miljö. Samtliga priser är på 350 000 danska kronor.

← Nordiska rådets litteraturpris 2016 gick till diktsamlingen "Sånger och formler" av Katarina Frostenson, Sverige.

Svanenmärket

Svanensymbolen har sitt ursprung i de fem nordiska svanarna som förekom första gången på ett plakat för Nordens dag år 1936 inspirerat av Hans Hartvig Seedorff Pedersens dikt "Svanerne fra Norden".

År 1956 gavs det ut frimärken i de nordiska länderna med de fem svanarna som illustration, om än i annan utformning. De fem svanarna gav 1985 inspiration till den nya symbolen för det officiella nordiska samarbetet som tecknades för Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet av den finska konstnären Kyösti Varis. Svanensymbolen med de åtta vingfjädrarna representerar de fem nordiska länderna Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

År 1989 användes svanensymbolen som modell till det välkända nordiska miljömärket. Syftet var att ge de nordiska konsumenterna möjlighet att välja de bästa produkterna på marknaden utifrån ett miljöperspektiv.

Organisation och struktur

Nordiska rådets politiska organ är plenarförsamlingen, presidiet och utskotten. Församlingen väljer också en kontrollkommitté och en valkommitté.

Val av medlemmar till Nordiska rådet sker enligt följande fördelningsnyckel:

Danmarks delegation	16
– Färöarna	2
– Grönland	2
Finlands delegation	18
– Åland	2
Islands delegation	7
Norges delegation	20
Sveriges delegation	20
<hr/>	
Totalt	87

Medlemmarna från Färöarna och Grönland samt Åland ingår i den danska respektive den finska delegationen.

De administrativa organen är: rådssekretariatet, delegationssekretariatet, partigruppssekretariatet och sekretariatskollegiet. För mer information se sida 23–25.

Plenarförsamling/session

Plenarförsamlingen, som är Nordiska rådets högsta organ, fattar en rad beslut (rekommendationer) på de årliga sessionerna eller lägger fram utlåtanden till ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar. Plenarförsamlingen väljer Nordiska rådets president och vicepresident, sätter samman utskotten och anger tid, plats och ämne för kommande ordinarie session.

Plenarförsamlingen håller varje år en ordinarie session i vecka 44. Sessionen hålls i de nordiska huvudstäderna enligt turordningen för presidentskapet i Nordiska rådet: Danmark, Finland, Norge, Sverige och Island. Övriga sessioner hålls när presidiet fattar beslut om det, eller när minst två regeringar eller minst 25 valda medlemmar begär det.

Plenarförsamlingen består av de 87 valda medlemmarna samt ett varierande antal regeringsmedlemmar, men endast de valda medlemmarna har rösträtt. Plenarförsamlingens möten är offentliga.

Förhandlingarna leds av presidenten eller en annan medlem från presidiet. Vid sessionens start fastställer församlingen dagordningen, deltagarlista samt reglerna för sessionens genomförande, enligt förslag från presidiet.

En fast punkt på sessionens dagordning är toppmötet där de nordiska statsministrarna deltar. Här kan medlem-

marna diskutera aktuella ämnen direkt med statsministrarna utifrån ett på förhand fastställt tema. En annan återkommande punkt på dagordningen är samarbetsministrarnas frågetimme, då rådets medlemmar kan ställa frågor direkt till ministrarna från de olika länderna samt Grönland, Färöarna och Åland.

Omröstningarna är öppna. Förslagen som man ska rösta om ska vara utformade så att man kan rösta antingen ja eller nej. Plenarförsamlingen är beslutför när minst 44 medlemmar eller suppleanter är närvarande.

Nordiska rådets arbetsspråk är danska, norska och svenska i tal och skrift, men alla viktiga arbetsdokument översätts till finska och isländska. På sessionerna simultantolkas till och från finska och isländska samt engelska vid behov. I samband med utskottsmötena kan simultantolkning till och från finska och isländska ske vid behov.

President och vicepresident

Vid den årliga ordinarie sessionen väljs Nordiska rådets president och vicepresident för det kommande kalenderåret. Presidentskapet väljs bland de valda medlemmarna från det land där nästa ordinarie session ska hållas. Presidentskapet roterar mellan länderna enligt följande ordning: Finland, Norge, Sverige, Island och Danmark.

Presidiet

Nordiska rådets presidium är det beslutande organet mellan de årliga sessionerna. Presidiet leder och samordnar arbetet mellan rådets olika organ, har ansvaret för övergripande politiska och administrativa frågor, utarbetar verksamhetsplaner och budgetar och har hand om övergripande utrikes- och säkerhetspolitiska frågor samt rådets internationella samarbete.

Presidiet kan agera *plenarförsamling* mellan sessionerna och lägga fram ett yttrande eller en framställning. Presidiet består av en president och en vicepresident samt 13 medlemmar. Alla länder och partigrupper ska vara representerade i presidiet.

Presidiet (och utskotten) kan ha underutskott eller arbetsgrupper, talespersoner/observatörer och föredragande för avgränsade uppgifter under kortare eller längre perioder. Exempel på detta är gruppen för budgetordförande som är i dialog med ministerrådet om den nordiska budgeten och utskottens fasta föredragande i till exempel EU-frågor, gränshinder, konsumentpolitik, energi eller andra för utskotten högt prioriterade områden.

Utskott

Det politiska samarbetet kring konkreta frågor sker främst i Nordiska rådets fyra fackutskott och i presidiet som är utskottens administrativa ledningsorgan. Utskottens uppgift är att behandla utskottens ärenden: medlems-/

utskottsförslag, minister-/regeringsförslag, berättelser, meddelanden med mera.

Utskottsmötena är i princip stängda för allmänheten, men utskotten kan själva bestämma om mötena ska vara öppna eller inte. De kan till exempel bjuda in gäster för att få ett särskilt ämne belyst. Det är dessutom möjligt att ansöka om företräde inför utskottet i enlighet med riktlinjerna för företräde.

Nordiska rådet har följande utskott:

- **Utskottet för kunskap och kultur i Norden** har fokus på kultur, forskning och utbildning, primär- och sekundärskolan, vuxenutbildning och folkkupplysning – däribland frågor om språksamarbete, nya medier, kompetensutveckling och innovation i utbildning samt idrott.
- **Utskottet för välfärd i Norden** har fokus på den nordiska välfärdsmodellen. Utskottet arbetar med att hitta ekonomiska lösningar som är hållbara på längre sikt inom frågor som omsorg om barn, unga och äldre, funktionsnedsättningar samt alkohol-, narkotika- och missbruksfrågor. Vidare handlar arbetet om frågor som jämställdhet, medborgarrättigheter, demokrati, mänskliga rättigheter och bekämpning av kriminalitet. Integration, migration och flyktingar hör också till detta utskott och det gör även bostadspolitik samt ursprungsfolkens villkor i Norden.

- **Utskottet för ett hållbart Norden** har fokus på miljö- och naturskydd, naturresurser – däribland utnyttjande av naturresurser inom jordbruk, fiske och skogsbruk. Klimatfrågor, konsumenträttigheter, fiskeriförvaltning, lantbrukspolitik, livsmedel, atomsäkerhet, biologisk mångfald och hållbarhet är ämnen och teman som utskottet arbetar med.
- **Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden** har fokus på arbetsmarknad och arbetsmiljö, näringsliv, handel och industri, energi, bekämpning av gränshinder, transport och transportsäkerhet. Dessutom behandlar utskottet frågor inom finanspolitik och ekonomisk politik – däribland ramvillkoren för forskning, produktion och handel, och i förlängningen av det fria rörlighet på marknaderna och arbetsmarknaderna i Norden samt regional- och strukturpolitik, kommunikation och IT.

Alla utskott arbetar för ett stärkt samarbete med EU och följer med i behandlingen av frågor/ämnen med relevans för det nordiska samarbetet.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén genomför den parlamentariska kontrollen och uppföljningen av aktiviteter som finansieras med gemensamma nordiska medel. Kontrollkommittén kan lägga fram utlåtanden till presidiet om tolkningen av Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete, arbetsordningen och andra interna bestämmelser. Alla länder ska

vara representerade i kontrollkommittén som består av sju medlemmar samt motsvarande antal personliga suppleanter.

Valkommittén

Valkommittén förbereder och lägger fram förslag till de val som hålls i plenarförsamlingen. Valkommittén har sju medlemmar.

Gränshindergruppen

Gränshindergruppen är en informell arbetsgrupp under Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden. I gruppen sitter en eller flera representanter från utskottet och presidiet. Gruppens syfte är att initiera och samordna utskottets och presidiets gränshinderarbete, samt att fungera som en förbindelseled mellan Nordiska rådets samlade arbete med gränshinder och det gränshinderarbete som sker inom Nordiska ministerrådets Gränshinderråd, där Nordiska rådet också är representerat med en medlem.

Internationellt samarbete

Nordiska rådet har ett nära samarbete med en rad regionala parlamentariska organisationer utanför Norden. Presidiet har det övergripande ansvaret för de internationella kontakterna, men de fyra utskotten är också aktiva inom det internationella arbetet. Under loppet av 2017 kommer presidiet att uppdatera Nordiska rådets internationella strategi för utåtriktat samarbete.

I och med den geografiska placeringen i Nordeuropa och Nordatlanten är det naturligt att Nordiska rådet är särskilt engagerat i de parlamentariska församlingarna i denna region. Det sker bland annat genom samarbete kring Östersjön, Arktis, Barentsregionen och den nordliga dimensionen. I förhållande till EU vill Nordiska rådet göra sig bättre hört i frågor av gemensamt nordiskt intresse, inte minst inför nordiska medlemmar i Europaparlamentet. Under 2017 anställer Nordiska rådet en person med särskilt ansvar för dessa kontakter.

Nordiska rådet har under många år samarbetat med ryska parlamentariker, både regionalt i nordvästra Ryssland och centralt med statsduman och federationsrådet i Moskva. Annekteringen av Krim har kylt ned förhållandet men det förekommer fortfarande kontakt med ryska parlamentariker. Ända sedan Baltiska församlingen etablerades har rådet och församlingen haft nära kontakt. Baltiska församlingen är Nordiska rådets närmaste partner.

Det arktiska området omfattar också nordiska länder. Samarbetet med Västnordiska rådet och med Nordens grannländer mot väst, i synnerhet Kanada, är högt prioriterat i det nordiska samarbetet.

Nordiska rådet har kontakter med andra delar av Europa, däribland med Europarådet och Beneluxparlamentet. Även på Balkan och i delar av det före detta Sovjetunionen finns det intresse av att lära sig av Nordens erfarenheter av regionalt samarbete.

De nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland har var sin delegation i Nordiska rådet. Foto från Islands parlament Alltinget.

Rådssekretariatet

Rådssekretariatet ligger i samma lokaler som Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden i Nordens Hus i centrala Köpenhamn. Där finns cirka 15 anställda från de olika nordiska länderna. Det dagliga arbetet leds av en rådsdirektör.

Rådssekretariatet förbereder och följer upp de frågor som behandlas i presidiet, de olika utskotten och andra organ samt är ansvarigt för kontakterna med Nordiska ministerrådet, intresseorganisationer, internationella organisationer samt kontakten med delegationssekretariaten och parti-gruppssekretariaten.

Delegationer

De nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland har var sin delegation i Nordiska rådet. Delegationerna följer upp huruvida besluten i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet genomförs på nationell nivå. Delegationerna har egna sekretariat som är placerade i respektive länders parlament. Delegationssekretariatens primära uppgift är att bistå de valda medlemmarna i rådet med

- **praktiska anvisningar**
- **mötesmaterial**
- **utarbetande av förslag och/eller frågor med mera.**

Sekretariaten informerar i respektive länder om rådets arbete och är dessutom aktiva i planeringen och genom-

förandet av utskottsmöten, seminarier, samråd, sessioner med mera.

Partigrupper

Nordiska rådets valda medlemmar har möjlighet att skapa partigrupper. En partigrupp ska bestå av minst fyra medlemmar och ha representanter från minst två länder. Partigrupperna får parti- och mandatstöd för finansiering av arbetet i Nordiska rådet enligt regler som fastställs av presidiet.

Nordiska rådet har följande fem partigrupper:

- **Socialdemokratiska gruppen**
- **Mittengruppen**
- **Konservativa gruppen**
- **Vänstersocialistiska gröna gruppen**
- **Nordisk frihet**

För ytterligare information om partigrupperna hänvisas till www.norden.org.

De medlemmar och partier som inte tillhör någon parti-grupp får mandatstöd enligt regler som fastställs av presidiet.

Partigrupperna har egna sekretariat och anställer själva den personal som ska bistå gruppen. Partigruppernas uppgifter är bland annat att

- utarbeta frågor och medlemsförslag
- förbereda val i rådet
- stämma av politiska ståndpunkter i gruppen i aktuella frågor
- samordna och utarbeta politiska ställningstaganden i gruppen
- samordna med de nationella parlamentsgrupperna och partierna
- hålla kontakt med ländernas regeringar och motsvarande partigrupper i EU och andra internationella organisationer
- föra en dialog med medborgare och relevanta organisationer i Norden.

Sekretariatskollegiet

Sekretariatskollegiet består av rådsdirektören, medarbetare från sekretariaten, delegationerna och partigrupperna. Sekretariatskollegiet förbereder presidiets möten och diskuterar också andra frågor av gemensamt intresse.

FOTO: SCANPIX.DK

Temasessionen hålls på våren i något av de nordiska länderna. Foto från Folketinget i Köpenhamn.

Årets gång och arbetsformer

I Nordiska rådet hålls fem parallella presidie- och utskottsmöten varje kalenderår. Två av dessa läggs i samband med rådets ordinarie session respektive temasession och ett hålls i samband med presidiets och utskottens studieresor. Dessutom hålls ett sjätte möte i presidiet i slutet av året.

I kontrollkommittén, valkommittén och övriga arbetsgrupper hålls möten vid behov. Mötena hålls oftast i samband med övrig mötesaktivitet.

Kalenderåret inleds med januarimötena som hålls på våren i det land som har ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. I utskotten behandlas bland annat utskottens arbetsplaner, kommunikationsplaner och årliga teman samt de förslag som ska tas upp till slutlig behandling på temasessionen.

Temasessionen hålls på våren i något av de nordiska länderna. I regel deltar representanter från regeringen i det aktuella landet. Temasessionen genomförs under ett aktuellt tema och målet är att främja dialogen mellan ministerrådet och rådet.

Alla rådets organ genomför studieresor (sommarmöten) som hålls var för sig, till skillnad från övriga utskottsmöten som hålls samtidigt och på samma plats. De genomförs i regel i vecka 26 då utskotten kombinerar utskottsmötet med en studieresa till en för utskottet relevant plats – oftast en plats där utskottens arbetsteman kan belysas eller fördjupas.

Efter sommarsemestern sammanträder utskotten igen i september, då dagordningen huvudsakligen innehåller ämnen som kommer att tas upp på den kommande sessionen. Nordiska rådets årliga ordinarie session hålls i vecka 44

i det land som har presidentskapet i Nordiska rådet. Det hålls utskotts- och partigruppsmöten innan sessionen börjar och en lång rad olika möten under sessionen: samrådsmöten med fackministrarna, presidiets möten med exempelvis statsministrarna, utrikesministrarna, samarbetsministrarna, Västnordiska rådet, representanter från utländska parlament med mera. För mer information, se Plenarförsamlingen på sida 15.

Kalenderåret avslutas med presidiets decembermöte.

Presidiet, utskott och kommittéer upprättar beslutsreferat från sina möten. Alla beslutspunkter godkänns på mötet. Senast 14 dagar efter mötet skickas referat ut och publiceras på www.norden.org.

Budgetprocess: Nordiska ministerrådet

Den sammanlagda budgeten för det nordiska samarbetet ska antas av Nordiska ministerrådet och godkännas av Nordiska rådet. I enlighet med budgetanvisningarna utarbetar Nordiska ministerrådets generalsekreterare sitt budgetförslag som sedan tas upp till dialog och behandling i Nordiska rådets utskott och partigrupper. Förhandlingar mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet om budgeten pågår fram till ordinarie session då budgetbetänkandet till Nordiska rådets budgetförslag behandlas i plenum för slutgiltigt antagande. Nordiska rådet kan både föreslå ändringar i prioriteringar (omfördelning) och kräva precisering av vissa budgetposter för att säkerställa att

medlen går till avsett ändamål. Själva budgetramarna kan inte ändras. Presidiet tillsammans med partigruppernas budgetordförande har ansvaret för arbetet med budgeten fram till dess att den föreläggs Nordiska rådet på sessionen i vecka 44. Nordiska rådets rekommendation översänds därefter till Nordiska ministerrådet.

Budgeten för det kommande året antas slutgiltigt av samlagsministrarna i december.

På sommarmötena diskuterar utskotten och partigrupperna generalsekreterarens budgetförslag för det kommande året, och budgetordförandegruppen (representanter från partigrupperna) informeras sedan om detta.

På septembermötena diskuteras långsiktiga budgetprioriteringar och budgetordförandegruppen informeras om dessa prioriteringar före en dialog med MR-SAM (ministerrådets samlagsministrar) som vanligtvis äger rum i början av året.

Presidentskapsprogram

Varje år utarbetas ett presidentskapsprogram av det land som har presidentskapet för det kommande året. Syftet med presidentskapsprogrammet är att lyfta fram prioriteringar och fokusområden för rådets arbete samt det nordiska samarbetet.

Dessutom utarbetar de fyra fackutskotten sina egna, årliga arbetsprogram och en kommunikationsplan.

Budget och ekonomi

Nordiska rådets budget fastställs varje år av presidiet. Rådets utgifter går bland annat till partistöd, administrativa kostnader, mötes- och reseaktiviteter, utskottens fackmässiga arbete, tolkning och översättning, publikationer etc. Intäkterna kommer primärt från de nordiska staterna enligt en fördelningsnyckel som utgår från ländernas BNP.

Delegationernas budgetar

De enskilda delegationerna har var för sig en egen budget inom ramen för respektive parlament. Rådsmedlemmarnas resor till Nordiska rådets ordinarie utskottsmöten och delegationernas egen verksamhet betalas via delegationernas budgetar.

Partistöd

Partistöd betalas ut för att täcka en del av de nordiska partigruppernas verksamhet. Stödet utgår med ett grundbelopp som är lika för alla grupper samt ett mandatbelopp för varje medlem. För medlemmar som inte tillhör någon partigrupp betalas endast ett mandatbelopp ut. Presidiet fastställer storleken på partistödet i samband med antagandet av budgeten för innevarande år samt fördelningen mellan grundbelopp och mandatbelopp.

Ärenden och behandling av ärenden

Nordiska rådet har en rådgivande funktion i förhållande till Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar. De verktyg som Nordiska rådets medlemmar har till sitt förfogande är *förslag* och *frågor*. Partigruppen eller delegationssekretariatet kan hjälpa till med utformningen innan de skickas till rådssekretariatet. Rådssekretariatet är rådgivande till utskotten samt till utskottens medlemmar.

Den politiska behandlingen av ärendena sker i de enskilda utskotten och i presidiet. Medlemmarna har bland annat möjlighet att ställa skriftliga frågor till de nordiska ländernas regeringar eller till Nordiska ministerrådet och att lägga fram förslag, antingen själva eller tillsammans med utskottet/partigruppen. Till sessionerna lämnar Nordiska ministerrådet in ministerrådsförslag. De olika ärendetyperna skiljer sig åt med hjälp av bokstavsbezeichnungar:

- **A-ärenden:** medlems- eller utskottsförslag (kommitéförslag, presidieförslag)
- **B-ärenden:** ministerrådsförslag eller regeringsförslag
- **C-ärenden:** berättelser
- **D-ärenden:** meddelanden från Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar (på rekommendationer)

- **E-ärenden:** frågor till de nordiska ländernas regeringar eller till Nordiska ministerrådet

Dessutom finns beteckningen "Dokument". Det är dokument (redogörelser eller dylikt) som är för kännedom/ behandling på sessionen och som det inte ska fattas beslut om.

Det kan endast vara ett utskott som har huvudansvaret för behandlingen av ett förslag, men utskottet kan välja att ta med ett eller flera utskott i behandlingen eller skicka det på internt samråd och låta övervägandena ingå i beslutsunderlaget.

Alla typer av ärenden kan lämnas in till sekretariatet året om. Presidiet har det formella ansvaret för att de inkomna ärendena delas ut för behandling i Nordiska rådets olika utskott. Alla formella ärenden som behandlas i Nordiska rådet ska gå via rådssekretariatets dokumentationssektion som ser till att rätt process sätts igång och att tidsramarna hålls.

Ärendena publiceras löpande i det elektroniska ärendearkivet på webbplatsen och registreras på en ärendelista som också publiceras på www.norden.org.

Medlems-/utskottsförslag (A-ärenden)

En vald medlem i Nordiska rådet kan lägga fram ett medlemsförslag; presidiet kan lägga fram ett presidieförslag;

en kommitté (till exempel kontrollkommittén) kan lägga fram ett kommittéförslag; ett utskott kan lägga fram ett utskottsförslag – alla dessa förslag får beteckningen A-ärende. Minst en medlem ska ha undertecknat förslaget; en suppleant kan också vara medundertecknare av ett förslag. En del utskott utser föredragande, om uppgiften är att fördjupa sig i ett givet ämne och därefter förbereda större ärenden för behandling i utskotten.

Ett förslag kan skickas vidare ut på *remiss* till nationella myndigheter och organisationer samt till nordiska organisationer och institutioner, eller kan man ha ett muntligt samråd/seminarium i samband med ett utskottsmöte.

När medlemsförslagen är färdigbehandlade i utskottet ska det lämnas ett *betänkande* som innehåller en motivering och ett förslag på beslut. Förslaget kan innehålla en uppmaning till Nordiska rådet om att anta en *rekommendation* till Nordiska ministerrådet eller en eller flera av de nordiska ländernas regeringar i ett visst ärende, eller en uppmaning till Nordiska rådet i en *intern angelägenhet*, till exempel rörande rådets arbetsordning. Betänkandet utarbetas utifrån majoritetsbeslut i utskottet. De medlemmar som inte håller med majoriteten kan reservera sig mot utskottets beslut.

Ministerrådsförslag (B-ärenden)

Nordiska ministerrådet, en eller flera av de nordiska ländernas regeringar, Färöarnas landsstyre, Grönlands Naalak-

kersuisut eller Ålands landskapsregering kan lägga fram ministerrådsförslag och regeringsförslag. Det kan exempelvis handla om olika handlingsplaner eller budgetfrågor. Dessa förslag betecknas som B-ärenden och läggs i regel fram på sessionen. Förloppet är sedan detsamma som för D-ärenden (se nedan).

Berättelser (C-ärenden)

Som ett led i Nordiska rådets kontroll- och uppföljningsfunktion behandlar rådet varje år berättelser från Nordiska ministerrådet.

- **C 1** är Nordiska ministerrådets berättelse om det nordiska samarbetet under det föregående året.
- **C 2** är Nordiska ministerrådets planer och budget för det kommande året.
- **C 3, C 4 och C 5** är den danska riksrevisionens berättelser om och revision av räkenskaperna och verksamheten i Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet respektive Nordiska kulturfonden.

Meddelanden (D-ärenden)

Med utgångspunkt i A- och B-ärendena antar Nordiska rådet varje år cirka 35 rekommendationer/framställningar, som antingen har kommit in till Nordiska ministerrådet eller till en eller flera av de nordiska ländernas regeringar. Rekommendationer är de beslut som antas av plenarförsamlingen på sessionerna och ställs till Nordiska ministerrådet eller till en eller flera av de nordiska ländernas

regeringar. Framställningar är de beslut som antas av presidiet när presidiet agerar plenarförsamling. De har samma status som rekommendationerna och ställs likaså till Nordiska ministerrådet eller till en eller flera av de nordiska ländernas regeringar.

Återkopplingen på rekommendationerna/framställningarna kallas *meddelanden* (D-ärenden). Ministerrådet eller regeringarna ska komma med ett meddelande (svar) om vad de har gjort med anledning av en viss rekommendation. Meddelandena kan lämnas löpande mellan sessionerna, dock senast fram till nästa ordinarie session.

Utskotten går fortlöpande igenom samtliga meddelanden och utarbetar därefter ett betänkande med en bedömning av om intentionerna i en rekommendation kan anses vara uppfyllda eller inte. Utifrån denna bedömning lämnas ett förslag på huruvida ärendet kan betraktas som färdigbehandlat eller om politisk dialog inväntas.

Anledningen till avskrivning kan antingen vara att Nordiska ministerrådet/regeringarna har genomfört rekommendationen/framställningen på ett tillfredsställande sätt eller att rekommendationen av en eller annan anledning inte kommer att genomföras. Utskottet kan också välja att lägga fram ett nytt förslag/en ny rekommendation, om förslaget delvis har blivit inaktuellt eller har bytt fokus under årets gång.

Frågor (E-ärenden)

Valda medlemmar, eller deras suppleanter, har rätt att ställa frågor till regeringarna eller Nordiska ministerrådet. Frågan ska antingen röra det nordiska samarbetet i allmänhet eller handla om en berättelse eller ett meddelande som frågeställaren vill få ytterligare belyst. Frågor som uteslutande är av inrikespolitisk karaktär får alltså inte ställas. Frågan bör innehålla en kort motivering till varför frågan ställs.

Frågor kan lämnas in skriftligen under hela året till rådssekreterariatet som skickar frågan vidare via generalsekretärens kontor på Nordiska ministerrådet. Svar på skriftliga frågor ska lämnas senast sex veckor efter att de kommit in och vara undertecknade av en minister.

Under frågetimmen på sessionen kan medlemmarna ställa muntliga frågor och få svar direkt av valda ministrar.

Politisk dialog

Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna har enligt avtal en svarsfrist för skriftligt besvarande av nya rekommendationer.

Om Nordiska rådet väljer att upprätthålla rekommendationer inleds en politisk dialog mellan representanter från ministerrådet och rådet, om de inte är överens. Dialogen kan ske på en av sessionerna eller i det aktuella utskottet i Nordiska rådet. Rekommendationerna anses färdigbe-

handlade efter den politiska dialogen. Om man vill upprätthålla problemställningen får den tas upp igen i en ny rekommendation, vilket tidigast kan ske under påföljande budgetår.

Den politiska dialogen kan genomföras i anslutning till ett ministermöte, en session, ett utskottsmöte eller ett externt möte/samrådsmöte beroende på typen av rekommendation.

Efter genomförd politisk dialog utarbetas ett avslutande betänkande av Nordiska rådets utskott. Detta godkänns av plenarförsamlingen eller presidiet, varefter ministerrådet informeras om ärendet/rekommendationen betraktas som slutbehandlad.

Beslut

Nordiska rådets behandling av *formella* ärenden slutar med olika typer av beslut:

- **Rekommendationer** ställs till Nordiska ministerrådet eller till de nordiska ländernas regeringar med utgångspunkt i ett medlemsförslag, utskottsförslag eller ministerrådsförslag (A- eller B-ärende).
- **Interna beslut** riktas internt mot Nordiska rådet och kan exempelvis handla om arbetsordningen eller andra konstitutionella frågor. De fattas med utgångspunkt från presidieförslag.

- **Inte företa sig ytterligare** när man inte vill gå vidare med ett förslag, det vill säga ärendet avskrivs utan att det har lett till en rekommendation eller ett internt beslut.
- Beslut om att **ta ärendet ad notam och invänta en politisk dialog** (helt eller delvis) används när ett meddelande från Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar inte är besvarat på ett tillfredsställande sätt eller rekommendationen inte anses vara uppfylld.
- Beslut om att betrakta en rekommendation som **färdigbehandlad för rådets del** (helt eller delvis) används när rekommendationen anses vara uppfylld/genomförd på ett tillfredsställande sätt (eller när rådet anser att det är för orealistiskt att den kommer att genomföras).

FOTO: N. K. G. JOHANNES JANSSON

Ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet innehas ett år i taget och roterar mellan de nordiska länderna enligt samma princip som rotationsordningen i Nordiska rådet, dock med förskjutning. Foto från Stortinget i Norge.

Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet (NMR) grundades år 1971 och är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan, dock inte på överstatlig nivå. Färöarna, Grönland och Åland deltar också i Nordiska ministerrådets arbete.

Ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet innehas ett år i taget och roterar mellan de nordiska länderna enligt samma princip som rotationsordningen i Nordiska rådet, dock med förskjutning. Ordförandelandet i Nordiska ministerrådet utformar ett program som är vägledande för det nordiska samarbetet under året.

Statsministrarna har det övergripande ansvaret för det nordiska samarbetet, men i praktiken har samordningsansvaret delegerats till de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM). Varje regering/styre utser en nordisk samarbetsminister från regeringen som utöver sitt eget ministerium även har samordningsansvaret för det nordiska regeringssamarbetet. MR-SAM har ansvaret för Nordiska ministerrådets budget och för en rad tvärgående samordnande uppgifter i ministerrådet. För att bistå samarbetsministrarna finns Nordiska samarbetskommittén (NSK), som har hand om den löpande samordningen av det officiella nordiska politiska samarbetet. NSK, som består av tjänstemän från utrikesministeriet i varje land samt Färöarna, Grönland och Åland, är också styrelse för ministerrådets sekretariat.

Nordiska ministerrådet består i praktiken av flera minister-
råd, fackministerråd och samlingsministrarnas ministerråd.
De nordiska fackministrarna sammanträder i ministerrådet
ett par gånger om året. Beslut i de nordiska ministerråden
ska fattas enhälligt. Ministerråden har ämbetsmannakom-
mittéer knutna till sig, som består av nationella tjänstemän.
Dessa förbereder och följer upp ärenden som tas upp till
behandling på den nordiska agendan.

De nordiska statsministrarna håller årliga möten och träffas
dessutom i andra sammanhang, exempelvis i samband med
EU-toppmöten. Även de nordiska utrikes- och försvarsminist-
rarna träffas regelbundet utanför Nordiska ministerrådets
regi.

Ministerrådets sekretariat

Nordiska ministerrådets sekretariat i Köpenhamn har ansvar
för den dagliga driften av det nordiska regeringssamarbe-
tet. Sekretariatet har ansvar för att de beslut som antagits
genomförs och för att förbereda de ärenden som tas upp i
respektive ministerråd och i ämbetsmannakommittéerna.
Se www.norden.org för olika ministerråd och kommittéer.

Ministerrådets sekretariat har cirka 115 medarbetare och
leds av en generalsekreterare. Generalsekreterarens kontor
(GSK) är också ansvarigt för Nordiska ministerrådets sam-
arbete med Nordiska rådet och samordnar löpande svar på
rekommendationer och skriftliga frågor som kommer från
Nordiska rådet.

GSK samordnar och planerar de mötesaktiviteter och frågor som de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) och Nordiska samarbetskommittén (NSK) önskar ta upp. De övriga ministerrådets aktiviteter förbereds inom fackavdelningarna.

FOTO: NORDEN.ORG

Ingången till Nordens Hus och Nordiska rådet,
Ved Stranden 18, DK-1061 Köpenhamn K.

Nordiska rådets delegationssekretariat

Nordisk Råd
Den danske delegation
Christiansborg
DK-1240 København K, Danmark
Telefon +45 3337 5999
nr@ft.dk

Norðurlandaraðið
Færøernes Lagting
Postbox 208
FO-110 Tórshavn, Færøerne
Telefon +298 363900
nr@logting.fo

Nordisk Råd
Grønlands delegation
Bureau for Inatsisartut
Postboks 1060
GL-3900 Nuuk, Grønland
Telefon +299 345 000
inatsisartut@inatsisartut.gl

Nordiska rådet/Pohjoismaiden neuvosto
Finlands delegation
Riksdagshuset
FI-00102 Helsingfors, Finland
Telefon +358 9 43 21
int.dep@eduskunta.fi

Nordiska rådet
Ålands delegation
Ålands Lagting
PB 69
AX-220 101 Mariehamn, Åland
Telefon +358 1825 474
maj.falck@lagtinget.ax

Norðurlandarað
Íslandsdeild
Alþingi
IS-150 Reykjavík, Ísland
Telefon +354 563 0448
nr@althingi.is

Nordisk råd
Den norske delegasjon
Stortinget
NO-0026 Oslo, Norge
Telefon +47 2331 3050
nordpost@stortinget.no

Nordiska rådet
Svenska delegationen
Riksdagen
SE-100 12 Stockholm, Sverige
Telefon +46 8 786 43 4000
nr@riksdagen.se

Nordiska rådet
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Telefon: +45 3396 0400
nordisk-rad@norden.org

Nordiska rådet
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K
www.norden.org

ANP 2017:713
ISBN 978-92-893-4871-3 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4872-0 (PDF)
ISBN 978-92-893-4940-6 (EPUB)